

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

A kamarai minőségellenőrzés módszertanának változásai

Munkácsi Márta
A Minőségellenőrzési
Bizottság tagja

2019. október 02.

Az új általános kérdőív

Összesen 30 kérdésben van változás, ebből

- ❑ 5 kérdés a Megbízás elfogadása (mind),
- ❑ 6 kérdés a Kockázatbecslés és tervezés (itt a cím is változott),
- ❑ 8 kérdés a Könyvvizsgálói bizonyítékok összegyűjtése,
- ❑ 2 kérdés az Áttekintés,
- ❑ 9 kérdés a Jelentéskészítés munkaszakaszokhoz kapcsolódóan

Emellett **szövegponosítások** találhatóak az I.-II. területre irányuló kérdéseknél, valamint egy példával való bővítést tartalmaz a Jelentéskészítés szakasz utolsó kérdése.

Változások a „Megbízás elfogadása” munkaszakaszban

Cél: a mélyrehatóbb ellenőrzés a függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások betartása terén

- ❑ A kérdőív számonkéri mind az ellenőrzött saját eljárásait, dokumentált mérlegelését, levont következtetéseit, mind pedig - külön kérdés formájában - a minőségellenőr értékelését
- ❑ Rákérdez, hogy ezek a dokumentumok elkészültek-e már a szerződéskötés időpontjában!

Könyvvizsgálói megbízás elfogadásának feltételei 3/1

- ❑ **Függetlenség:** fennáll-e a megbízás kapcsán a könyvvizsgáló, vagy a könyvvizsgáló cég függetlenségét veszélyeztető körülmény, vagy olyan közvetett függő helyzet, amely fenyegetettség a biztosítási intézkedések alkalmazásával sem hárítható el, vagy csökkenthető elfogadható szintűre.
- ❑ *Ilyen eset például, amennyiben a könyvvizsgáló tulajdonosa, jelentős hitelezője az általa vizsgált társaságnak, vagy közeli hozzátartozója a vezetőnek.*

Könyvvizsgálói megbízás elfogadásának feltételei 3/2

- ❑ **Összeférhetetlenség:** fennáll-e a könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég, illetve az etikai szabályzatban megjelölt egyéb természetes személy és gazdálkodó szervezet által nyújtott szakmai szolgáltatás vagy egyéb tevékenység, amely a könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég objektivitását, a könyvvizsgálói tevékenység megfelelő ellátását fenyegeti és a fenyegetettség elhárítása, vagy elfogadható szintűre való csökkentése nem lehetséges.
- ❑ *Ilyen eset például, amennyiben a könyvvizsgáló könyvelési szolgáltatást is nyújt az általa vizsgált társaságnak.*

Könyvvizsgálói megbízás elfogadásának feltételei 3/3

- ❑ **Alkalmasság:** amennyiben külön jogszabály rendelkezései alapján **speciális minősítés** szükséges az adott megbízáshoz, és a megbízás elfogadásakor **a könyvvizsgálónak, és a könyvvizsgáló cégnek is rendelkeznie kell** a szükséges speciális minősítéssel.
- ❑ **Etikai előírások:** a könyvvizsgáló olyan megbízást vállalhat el, amelynek képes az ellátására, így **megfelelő szakértelemmel rendelkezik**, vagy hozzáférése van megfelelő szakemberekhez, emellett elegendő kapacitással rendelkezik a megbízás ellátásához.

Függetlenség, összeférhetetlenség, alkalmasság és más etikai előírások

- ❑ **Nem elhárítható (nem csökkenthető) veszélyek, ill. fenyegetettségek** – etikai szabályzat 44. pontja (Pl. a könyvvizsgáló vagy közeli hozzátartozója a megbízó vezetője, vagy vezető szervének, Felügyelő bizottságának, Audit bizottságának tagja, illetve 2 éven belül a tagja volt)
- ❑ **A függetlenségi veszélyek megítélése a könyvvizsgálóra van bízva** → ellenőrzés: **az etikai szabályzat és IESBA etikai kódex vonatkozó előírásainak áttekintését tartalmazta-e a könyvvizsgáló belső dokumentációja**
- ❑ **Etikai szabályzat 35-38. és 47. pontjai:**
 - Könyvvizsgáló/könyvvizsgálócég és az ügyfél közötti pénzügyi, személyes, üzleti, munka- vagy egyéb viszony miatt **fennáll az önellenőrzés, érdekelttség, érdekképviselés, bizalmi viszony vagy megfélemlítés veszélye, vagy a tisztesség, objektivitás, szakmai hozzáértés és megfelelő gondosság alapelvekkel szembeni fenyegetettség veszélye**
 - Ilyen veszélyek észlelése esetén **intézkedéseket kell tenni a veszély elhárítására vagy elfogadható szintre való csökkentésére** (biztosítási intézkedések alkalmazása)
 - **Ha ezekre nincs lehetőség, a könyvvizsgálati megbízást nem lehet elfogadni, illetve már megkötött szerződést 30 napon belül meg kell szüntetni**

Hivatkozások az Etikai Szabályzatban 2/2

- ❑ **Etikai szabályzat 45. pontjában említett közvetett függő helyzetek, melyekkel kapcsolatban biztosítási intézkedéseket lehet tenni, pl.:**
 - Könyvvizsgáló vagy közeli hozzátartozója befolyással van olyan gazdálkodóban, amely befolyással bír az ügyfélben, vagy amely üzleti kapcsolatban áll az ügyfelével
 - Könyvvizsgáló 3 éven belül részt vett az ügyfél külső ellenőrzésében (pl. adóhatósági ellenőrzésben vagy ÁSZ általi ellenőrzésben)
- ❑ **Könyvvizsgáló cég** esetében a függetlenségre vonatkozó rendelkezések vonatkoznak a könyvvizsgáló cég legfőbb szervének, irányító (vezető) szervének, felügyelő bizottságának **összes tagjára, és a vezető állású munkavállalókra is**
- ❑ **Nem elég függetlennek lenni, de annak is kell látszani (racionális és tájékozott harmadik felek ne jussanak ellenkező következtetésre)**

Megbízási szerződésminta aktualizálása

2/1

- ❑ 2018. május 25-én hatályba lépett Általános Adatvédelmi Rendelet (GDPR, amely adatvédelmi kötelezettségeket ró a könyvvizsgálókra
- ❑ Ezek a kötelezettségek függetlenek a könyvvizsgálókra vonatkozó konkrét szakmai- és etikai követelményektől, a kamarai ellenőrzés ezek teljesítésére nem terjed ki
- ❑ Jog szerinti könyvvizsgálattal összefüggésben: **adatkezelők vagyunk**
- ❑ Adatkezelés jogalapja: a megbízó jogos érdeke
- ❑ Könyvvizsgálói elfogadó nyilatkozat: nincs vele tennivaló
- ❑ **Megbízási szerződésbe az adatkezelési kérdések belefoglalhatók** (aktualizált szerződésminta), de ez nem kötelező, a minőség-ellenőrzésnél nem jár hibapont azért, ha ez nincs benne a szerződésben (1.5 kérdés)

Megbízási szerződésminta aktualizálása

2/2

- ❑ 1.4 kérdés **ÚJ**: könyvvizsgáló legfőbb szerv általi megválasztásának dokumentáltsága
 - cégbírósági bejegyzés megtörtént-e
 - ha a cégjegyzék nem tartalmazza a könyvvizsgálót
 - jelezték-e ezt az ügyfél vezetése felé),
 - legfőbb szervi határozat+elfogadó nyilatkozat megtalálható-e a dokumentációban
- ❑ **Megfelelő szerződés**: törvényi előírásoknak és a vonatkozó könyvvizsgálati standardoknak (ISA 210) megfelel-e a szerződés

Ptk. szerinti szabályok

- ❑ **Időtartama** nem rövidebb, mint a megválasztástól a megbízás tárgyát képező üzleti évi beszámoló legfőbb szerv általi jóváhagyásának a napjáig terjedő időszak
- ❑ Legfeljebb 5 évre szól
- ❑ A könyvvizsgáló megválasztásától számított 90 napon belül megkötésre került
- ❑ Minden lényeges megállapodást tartalmaz, amiben a felek megállapodtak
- ❑ Meghatározták az időtartamát vagy a beszámolási üzleti év(ek)et
- ❑ Standard főbb követelményei az eddiginél részletesebben felsorolásra kerültek a kérdésnél az értelmező kérdések címszó alatt
- ❑ Ennek megfelelően a hivatkozás kiegészült az ISA 210/6, 9-10-el

Változások a kockázatbecslés és tervezés terület ellenőrzése kérdéseiben 2/1

Új megbízás esetén a kockázatbecslés az előző időszaki beszámolókat áttekintésének dokumentált végrehajtására vonatkozik

- ❑ Kiemelt szerepet kaptak a **lényegességi küszöbértékek** (átfogó lényegesség, végrehajtási lényegesség, egyértelműen elhanyagolható hiba), valamint ezek elfogadásának indoklása
- ❑ Az ügyfélről szerzett ismeretek alapján került-e megválasztásra a lényegességi küszöbérték számításának alapja és mértéke.
- ❑ Ésszerű-e a tervezés során meghatározott átfogó lényegesség, végrehajtási lényegesség, valamint egyértelműen elhanyagolható hiba értéke.
- ❑ Az ügyfél sajátosságainak megfelelően kerültek-e meghatározásra a lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoportok és közléteendő információk. **Megtörtént-e a kockázatbecslés a beszámoló és az egyes állítások szintjén**

Változások a kockázatbecslés és tervezés terület ellenőrzése kérdéseiben 2/2

- ❑ Hangsúly **az ügyfél sajátosságait** figyelembe vevő lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoportok és közvéteendő információk azonosításán, kockázatbecslésén és az ezzel arányos könyvvizsgálati eljárások meghatározásán
- ❑ Készült-e a kockázatbecslés során meghatározott jelentős kockázatokra reagáló, kellően részletes és konkrét vizsgálati eljárásokat tartalmazó **munkaprogram**.
- ❑ Amennyiben a **tervezés változtatása szükséges** pl. azonosított hibák miatt jelentősen változik a beszámoló az eredetihez képest, akkor a változtatás átvezetésre került-e a tervezési dokumentumon.

Legtöbb változás: a bizonyítékszerzés területén

- ❑ **Új megbízás** esetében bizonyítékokkal kell alátámasztani a tárgyidőszaki beszámoló nyitó egyenlegeiről kialakított következtetést – bármilyen eljárás alkalmazható (standard)
- ❑ **Két új kérdés** foglalkozik a csalási kockázat vizsgálatán belül a **bevételek megjelenítéséhez**, illetve a **kontrollok vezetés általi felülírásából származó** lényeges hibás állítás kiszűrése érdekében végrehajtott könyvvizsgálói eljárásokkal
- ❑ **A jelentős készletek** leltározása, vagy alternatív eljárások végrehajtása mellett kiemelt fontosságot kap a **becsült hiba** dokumentált **kivetítése**, lényegességének mérlegelése.

Könyvvizsgálói bizonyítékok 3/1

- ❑ A minőség-ellenőrzés során megítélésre kerül, hogy a bemutatott könyvvizsgálati dokumentumok **elegendő és megfelelő** bizonyítékot tartalmaznak-e és alátámasztják-e a könyvvizsgálói jelentést és az abban rögzített véleményt.
- ❑ Amennyiben erre a kérdésre IGEN a válasz egy pontnak számít, míg NEM válasz esetén a megbízás eredményének kiszámításakor az igen és nem válaszok **összes darabszámának 35%-ával, növekszik NEM válaszok száma.**
- ❑ Amennyiben a minőségellenőrzésnél kiválasztott kritikus, vagy jelentős területek kérdéseinek többségénél NEM válasz születik, ez a körülmény a fenti kérdésre is NEM választ eredményez.

Könyvvizsgálói bizonyítékok 3/2

- ❑ A könyvvizsgálói vélemény kialakításához szükséges minden könyvvizsgálati bizonyítékot **a jelentés dátumáig** szükséges **beszerezni**, valamint az elvégzett munka **áttekintésének is eddig** az időpontig kell megtörténni, ezt követően a dokumentáció lezárásáig csak annak rendezésére van lehetőség.
- ❑ Amennyiben az eredetileg tervezett eljárások nem vezetnek eredményre, vagy nem hatékony azokat elvégezni, akkor a könyvvizsgáló választ-e másik alternatív eljárást, amely ugyanolyan erős bizonyítékot ad.

Könyvvizsgálói bizonyítékok 3/3

- ❑ Ha a **készletek kritikus, vagy jelentős terület**, ennek ellenére a könyvvizsgáló nem vett részt az év végi fizikai leltározáson, végzett-e megfelelő alternatív eljárásokat a készletállomány és a készletérték mérlegfordulónapi értékének alátámasztására.
- ❑ **Külső megerősítések** (egyenlegközlők) alkalmazása esetén azok kiértékelésénél figyelemmel voltak-e a nem megbízható válaszok, illetve vissza nem érkezett válaszok esetén a végrehajtott eljárások hatékonyságára, szükség esetén a könyvvizsgáló végzett-e alternatív eljárásokat az adott egyenleg alátámasztására.

Speciális területek 2/1

- ❑ Vizsgálták-e a **csalás kockázatát**, amennyiben jelentős a kockázat, vagy felmerült csalási esemény, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- ❑ Felmérték-e a **kapcsolt felek** körét, a velük folytatott ügyletek megfelelő elszámolását, amennyiben nem megfelelő az elszámolás, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.

Speciális területek 2/2

- ❑ Vizsgálták-e a **vállalkozás folytatásának elve** érvényesülésére vonatkozó vezetés általi feltételezés helyességét, amennyiben kétség merül fel, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- ❑ Vizsgálták-e a **fordulónap utáni eseményeket**, amennyiben történt olyan esemény, amely hatással lehet a beszámolóra, azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- ❑ Ügyfélspecifikus teljességi nyilatkozat!
- ❑ Üzleti jelentés véleményezése, megléte

A kiválasztott terület

- ❑ A kiválasztott terület lehet mérleg- vagy eredménykimutatás sor.
- ❑ A kijelölésnél **elsődlegesen a könyvvizsgáló kockázatbecslését kell alapul venni.** Ha azzal a minőségellenőr nem ért egyet, akkor a minőségellenőr határozza meg az ellenőrzés alá vont könyvvizsgálati területet, melyet írásban megfelelően indokolnia szükséges.
- ❑ 3/l. 3 „Dokumentáltan elvégezték-e a szükséges eljárásokat a lényeges számviteli becslések ellenőrzése tekintetében?”

Áttekintés

- ❑ Tapasztalat: sok NEM szokott születni (kapcsolt felek, vállalkozás folytatása, egyeztetések, elemző eljárások,...)

Két új kérdés:

- ❑ 4.10 A könyvvizsgáló **kommunikálta-e** az irányítással megbízott személyek felé a könyvvizsgálat jelentős megállapításait?
- ❑ 4.11 A könyvvizsgálati dokumentáció **időben készült-e el** és a vonatkozó könyvvizsgálói jelentés dátumát követő 60 napon belül került-e lezárásra?

Jelentéskészítés 2/1

Értelmezést könnyítő átfogalmazások: 5.1, 5.2, 5.4

Új, vagy értelmezésében más:

- ❑ 5.3 – a beszámoló azonosítása: cégjegyzék szám szerepeltetése nem feltételenül szükséges!
- ❑ 5.5 *Egyéb információk* szakasz szerepeltetése – ha szükségtelen, a válasz NEM
- ❑ 5.6 *Jelentés egyéb jogi és szabályozói követelményekről* szakasz szerepeltetése – ha szükségtelen, a válasz NEM

Jelentéskészítés 2/2

5.8, 5.9 – minősítések a jelentésben: nem változott

5.10 – jelentős változás!

- ❑ A minőség-ellenőrzés során bemutatott könyvvizsgálati dokumentumok elegendő és megfelelő bizonyítékot tartalmaznak-e és **alátámasztják-e a könyvvizsgálói jelentést és az abban rögzített véleményt?**
- ❑ A kérdésre adott NEM választ a minőségellenőr az általa megismert tények és körülmények figyelembe vételével, a legjobb szakmai megítélése alapján köteles részletesen megindokolni. **Amennyiben a kiválasztott területek valamelyikénél 4 vagy annál több NEM válasz születik, az jelen kérdésre is automatikusan NEM választ eredményez!**
- ❑ A kérdésre adott IGEN válasz egy pontnak számít, míg a NEM válasz esetén a megbízás eredményének kiszámításakor **az igen és nem válaszok összes darabszámának 35%-ával kell megnövelni a figyelembe vett kérdésszámot.**

Köszönöm szépen a figyelmet!